

OBJEVTE SVOU PÍSKOVNU

Pláže v pískovně Cep II hostí řadu ohrožených druhů. Foto Jiří Řehounek

Jednou z námitek, které zaznívají proti většímu využívání přírodě blízké obnovy těžebních prostorů, je i nejasná péče o cenná bezlesá stanoviště. Tvrdí se, že mokřady, písčiny a rozvolněné trávníky vydrží jen krátkou dobu a pak stejně zarostou, takže z nich ohrožené druhy zase rychle zmizí. Pokud tedy jednou za čas nevezmeme bagr a živinami chudá stanoviště neobnovíme. Námitka by se dala odbýt poměrně jednoduše. I v případech, kdy pískovna nebo kamenolom rychle zarostou lesem, bývá výsledný porost druhově a věkově pestřejší než vysázené monokultury borovic, dubů červených nebo kanadských topolů a také stojí oproti nim výrazně méně peněz.

Existují však i elegantnější způsoby, jak se s problémem vypořádat. Do uchování cenných stanovišť lze zapojit přírodní procesy, např. vodní erozi či svahové pochody. Vymodelováním prudších svahů v pískovně podpoříme bezlesá společenstva písčin na mnoho let, aniž bychom se o ně museli starat. Podobně poslouží také občasné či trvalé vodní tok svedené do těžebny nebo v těžebně vyvěrající. Necháme-li vodě prostor, odvděčí se nám v sypkých materiálech velice brzy hlubokými kaňony, meandry a při ústí do těžebních jezer také náznaky jakýchsi delt, ve všech případech se sporou vegetací.

Do péče o cenná stanoviště na tzv. postindustriálních lokalitách však můžeme zapojit i turisty a rekreanty, kteří nám často

pomáhají dokonce nevědomky. Koupání, turistika, geocaching nebo pozorování přírody zavedou do přírody každý den spoustu lidí, kteří chtě nechtě sešlapávají vegetaci a udržují tak na mnoha místech jemnozrnnou mozaiku stanovišť. Pokud se nám podaří navést tyto lidi na správná místa, může jejich pohyb v přírodě pomoci ohroženým druhům a zároveň ušetřit finanční prostředky za ochranný management těchto míst.

Nahoprutka písečná, silně ohrožený druh vázaný na písčiny. Foto Jiří Řehounek

V roce 2015 jsme v Callu vyzkoušeli nápad s umístěním „kešek“ do čtyř drobných pískoven v jižních Čechách. Autorkami nápadu vlastně byly členky sdružení Arachné Klára Daňková, Jasna Simonová a Lucie Studená, které i s jeho pomocí v roce 2014 vyhrály celostátní kolo ekologické olympiády. „Ochranné kešky“ samozřejmě nemohou zcela nahradit péči o cenné lokality, v řadě případů se však mohou stát jejím vhodným doplňkem.

Na podzim jsme pak spustili nový web, jehož cílem je přilákat milovníky přírody do pískoven v jižních Čechách. Je zaměřený na vyznavače pěší turistiky, cykloturistiky, geocachingu či fotografování a pozorování přírody. Na webu se zájemci dozvědí, které lokality mohou navštívit a jaké zajímavé druhy na nich lze pozorovat. Nechybí ani fotografie pískoven či ohrožených druhů, upozornění na informační tabule v pískovnách nebo návrhy výletů po zajímavých místech. Návštěvníci pískoven tak s pomocí nového webu spojí příjemné s užitečným. Nejenže se mohou na čerstvém vzduchu věnovat svému koníčku a potkají řadu zajímavých živočichů a rostlin, ale navíc přispějí i k jejich ochraně. Web najdete na adrese www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu.

Jiří Řehounek